

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2023/150

30/5-2023

Mariia Simonsen

Forslag til forespørgselsdebat om, hvad vi kan gøre for at afhjælpe manglen på grønlandssprogede journalister.

(Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit)

Ordførertale:

Hvad kan vi gøre for at afhjælpe manglen på grønlandsk sprogede journalister? Det er overskriften på Nivi Olsen fra Demokraatits forslag til forespørgselsdebat.

Det er et spørgsmål der ikke kan besvares med et enkelt svar. Hvis vi skal se tilbage på 1970'erne 80'erne og 90'erne, så var landets medier og journaliststand vågne og var aktive deltagere i debatten i samfundet, og var aktivt medvirkende til at borgerne havde grundlag for at kunne tage stilling og præsentere sager set fra begge sider. Sådant et udsagn kunne måske anses for at være et skønmaleri, idet journalister også dengang blev beskyldt for at være for ensidige. Men hvis man kigger tilbage, så kan man se at tingene har ændret sig. Der er færre grønlandske journalister, der er blevet færre medier, der er færre der afslutter uddannelse og mange mennesker er blevet autodidakte journalister. Vi benytter os af internettet, computere, mobiltelefoner der kan mange ting, og vi lever med chatbotter – kunstig intelligens, som sågar er klogere end mennesker. Alle disse moderne hjælpemidler er udfordrende, idet man næsten ikke kan styre dem. Man kan give alle slags informationer som ikke kontrolleres og som ikke kan verificeres.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Alle disse ting vil bringe vores demokrati i fare, og vi må stille et modtræk til dem: troværdige medier og journalister, som udsender nyheder som er gennem et baggrundscheck, som sikrer gensidighed samt ikke mindst: grønlandsk sproget.

Dette er vores udfordrende status: Idet vi mangler dem, ikke mindst på vores allesammen nyhedsmedie KNR.

Hvad kan vi gøre. Hvad kan vi som folkevalgte og som medlemmer af Inatsisartut? Hvad kan Naalakkersuisut gøre?

Hvis man skal tænke på lovgrundlag, så synes der ikke at være mangler der. Journalisterne ansættelsesvilkår er arbejdsgiverens ansvar – lønnen og uddannelsen er Naalakkersuisuts ansvar.

Inatsisartuts kultur- og uddannelsesudvalg kom med en udtalelse i marts måned. Sådanne udtalelser sker sjældent.

Udvalget reagerede på, at KNR i løbet af et år havde nedsat udsendelsestid på nyhederne som følge af mangel på grønlandssprogede journalister. Udvalget skrev flg.: (formand; jeg citerer:) Kalaallit Nunaata Radioa må styrkes, fordi den er landets vigtigste kulturelle institution. Vi vil som medlemmer af Inatsisartut samarbejde omkring udfordringerne, skriver et enigt udvalg”.

I sin udtalelse opfordrer udvalget Naalakkersuisut om at fremkomme med en redegørelse om mediernes vilkår samt at nedsætte en arbejdsgruppe som skal fremkomme med løsningsforslag for problemet. Disse handlinger kan Naalakkersuisut selv opstarte, hvis de har vilje til det, og Inuit Ataqatigiit forventer at Naalakkersuisut selv kan opstarte disse initiativer, hvis de vil.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Der er flere forklaringer på, hvorfor KNR mangler grønlandssprogede journalister, og det kan ikke løses med en enkelt handling. Løn er selvfølgelig et af forklaringerne. Da der sidst blev fremsat en redegørelse om medier i 2010, pegede man på at KNR havde en pligt til at sprede nyheder samt udsendelser, og da lignende ordninger ikke findes her i landet samt i mange andre lande, skulle de selv stå for forhandlinger af løn, sådan at den ikke skulle være bundet til Grønlands Selvstyre i forbindelse med ansættelse af personale. Dette sandsynliggøres da journalisters repræsentanter havde foretræde for Kultur- og undervisningsudvalget i vinters. De eksempler der her præsenteres kan ikke misforstås: Der er blandt de journalister der er ansat i de forskellige offentlige arbejdspladser meget klare forskelle på løn, selv om de alle er offentligt ansatte. Det blev også dokumenteret at ansatte på nyhedstjenester havde ringere løn og at dette var en del af forklaringerne på, at KNR ikke kunne konkurrere. Disse spørgsmål kan Naalakkersuisoq for Kultur ikke gøre noget ved alene, hvilket han også gør klart isit svar til udvalget. Manglen på grønlandssprogede journalister i KNR's nyhedsafdeling er et konkret problem. Inuit Ataqatigiit mener, der må tages fat om problemets rod. Det er meget godt at tale med andre, men at sætte uhildede folk til at fordybe sig i en problematik, kan mange gange resultere i løsninger, der holder mange år ud i fremtiden. Vi vil endnu en gang opfordre Naalakkersuisut til at få lavet en ny medieredegørelse, lige som man gjorde for over ti år siden. På den måde vil man få et overblik over ikke bare årsagerne til manglen på grønlandssprogede nyhedsjournalister og lønforhold, men få et overblik over hele medieverdenen og dens udfordringer med forslag til hvordan der kan opnås bedre forhold.

Tak.